

Az írófejedelem Szegeden

Járt-e a Tisza mélyén
Jókai Mór?

Dr. Apró Ferenc helytörténész „Jókai Szegeden” című kötetében tiszteleg a nagy író, Szeged egykori diszpolgára előtt. (Fotó: Schmidt Andrea)

Február 18-án volt 175 éve, hogy Révkomáromban megszületett a magyar irodalom egyik legnagyobb alakja, Jókai Mór. A nagy író, Szeged diszpolgára születésnapjának alkalmából jelent meg dr. Apró Ferenc helytörténész Jókai Szegeden című kötetét, melynek bemutatója ma 17 órától lesz a városházán.

– Milyen könyvre számíthat, aki az új Jókai-kötetet keresi?

– Amikor a munkát elkezdtem, magam sem gondoltam volna, hogy Jókai Mór és Szeged kapcsolatáról ennyi adatot össze lehet gyűjteni. Jókai 1904-ben, vagyis már közel egy évszázada elhunyt, és bár a városunkkal való viszonyáról jelentek meg újságcikkek, könyv-alakjában még senki nem gyűjtötte össze ezt a nagyon érdekes anyagot. A bevezető rész Jókai Mór jelentőségéről, filmre, színpadra vitt műveiről szól, illetve nagy magyar írók mondanak véleményt róla. Ezután fejezetenként bemutatunk a szegedi látogatásokat, végül pedig egy fejezet azokkal az időszakokkal foglalkozik, amikor nem volt Szegeden, de mégis volt kapcsolata a várossal, levelezett például.

– Hogyan került Jókai Mór kapcsolatba a várossal?

– Jókai először 1849-ben jött Szegedre, a menekülő kormánnyal és országgyűléssel együtt. Az érkezés pontos napját nem tudjuk, de július 12. tájára tehető. Amikor aztán a hónap végén Újszegeden felrobbant a Zsótér magtár, és 60 mázsa lőporral a levegőbe repült minden, Jókai feleségével, Laborfalvy Rózával együtt elhagyta Szegedet.

– Ez volt az az időszak, amelyről kezdve legendák kezdtek övezni az írófejedelmet...

– Igen, az egyik például éppen Móra Ferencről származik, aki szerint Jókai búzavirágot szedett ott, ahol a 60 mázsa lőpor felrobbant, és a haja szála sem görbült. Persze Jókainál és Móránál is külön kell választani a költészetet és a valóságot. Jókai ugyan maga írja, hogy a robbanás idején épp a szegedi városházán tartózkodott, az idő elteltével azonban valószínűleg elfeledkezhetett a részletes leírásról, és eltért tőle. A Látható isten című írásában például leírja, hányszor menekült meg a haláltól, és itt szerepel az is, hogy „Szegeden is ott álltam a robbanás mellett”.

– Vannak-e még kiadatlan dokumentumai is a könyvnek?

– A könyvben szerepelnek olyan Jókai-levelek, amelyek a kritikai kiadásokban nincsenek.

nek benne. A régi világban, az 1880-as, 1890-es években az volt a szokás, hogy ha Jókai Mór levelet írt legkedvesebb szegedi barátainak, a Kemény családnak, akkor a Kemények azonnal mentek a Szegedi Naplóhoz, és közzétették a levelet. Sokszor nem is volt benne több, mint hogy Kemény bácsi elesett és megütötte a karját, Jókai pedig vizsgálta. A kritikai kiadások pesti irodalomtörténészeitől nem is várható el, hogy minden korabeli újságot átnézzenek Jókai levelei után, mi azonban más anyag keresése közben is rábukkanunk a levelekre.

– Melyik volt a legizgalmasabb szegedi látogatás?

– Kétségtelenül az 1883 október 14. és 16. közötti három nap, amikor Ferenc József eljött megnézni, szebb lett-e Szeged, mint volt. Jókai ezen a három napon a király személyes kérésére a közvetlen kíséretben tartózkodott, együtt mentek ki például Ásotthalomra a népisoklat megtekinteni, vagy a király társaságában volt a Somogyi-könyvtár ünnepélyes megnyitásán is. A Szegedről tudósító Mikszáth Kálmán írja le, hogy a Somogyi-könyvtár akkori épületében (ma az egyetem központi épülete) a király meg is szólította Jókait és megkérdezte, hogyan írja azt a sok szép regényt. A legnagyobb kegy volt, ha Ferenc József a megszólításával valakit kitüntetett.

– Hogyan lett Jókai Mór Szeged diszpolgára?

– Jókai Mór onnan szármagott a frói pályáját, amikor 1843-ban a zsidó fiú című színdarabja az Akadémia pályázatán díjat nyert. Ennek volt 1893-ban az ötven éves évfordulója, és országsszerte ezt ünnepelték. Szeged is az ünnepelőköz csatlakozott, és novemberben a város diszpolgárává avatta az akkor már 68 éves író. Ekkor ő már nem jelent meg személyesen egyik ünnepségen sem, hanem a már említett Kemény családhoz nyílt levelet írt, mondván, hogy ha Szegedre eljön, Magyarország mindenhol el kellene mennie, egészsége azonban nem engedi. Utoljára 1891-ben járt Szegeden, amikor egykori barátjáról, Petőfi Sándorról tartott előadást a Tisza Szállóban.

Panak József

Jókai Mór születésnapjának 175. évfordulójára a Dóm téri Nemzeti Emléksarokban ma, 16 órakor koszorúzással emlékeznek, 17 órától pedig a városháza dísztermében „Jókai Szegeden” címmel dr. Apró Ferenc előadói estje kezdődik. A városházi rendezvényen kapható lesz dr. Apró Ferenc azonos című kötet is.

„Egyetlen ellenfelem az idő”

Vezérváltás a Paprikánál

Január 3. óta új vezérigazgató áll a Szegedi Paprika Rt. élén Bartos András (48) személyében. A korábbi első számú vezető, Katona Antal jelenleg a paprika üzletág vezetője. A váltás mögött az áll – s ezt nem titkolja Bihari Vilmos, a Szepe Rt.-t tulajdonló Pick Rt. vezérigazgatója sem –, hogy a cég a tervezett nyereség helyett komoly veszteségeket szenvedett el 1999-ben.

A közgazdász diplomával, valamint okleveles könyvvizsgáló végzettséggel rendelkező Bartos András 20 évig a Merián Orosháza Rt.-nél – a korábbi baromfi-feldolgozó vállalatnál – dolgozott, az utolsó években gazdasági igazgatóként. Az ott szerzett vezetői tapasztalatait szeretné a jövőben Szegeden kamatoztatni.

– A Merián Orosháza Rt. német tulajdonosa, az ismert élelmiszeripari cég, az Appel u. Frenzel cég munkatársai mellett eltöltött esztendő jó iskolának bizonyultak – vallja az új vezérigazgató. – A cég jól prosperált, 700 embert foglalkoztatott és 6 milliárd forint volt az éves árbevétele. Hozzá képest a Paprika a maga 1,5 milliárdos árbevételével és 250-270 emberével kis cégnek számít.

– Miért váltott mégis, jött el Orosházáról Szegedre? Milyen körülmények között került kapcsolatba a Pick-vel és vezetőivel?

– A Meriánt novemberben a németek eladták egy hazai befektetőcsoportnak, a Haker Plusz Kft.-nek. S mint ahogy az ilyenkor lenni szokott, hamarosan kiderült, hogy más menedzsmenttel szeretnének együtt dolgozni. Szegedre a régi ismeretség révén kerültem, november végén Bihari úr keresett meg

Bartos András és az óra. Az időmérő az új vezér első „beszerzése” volt. (Fotó: Schmidt Andrea)

és ajánlotta fel ezt a lehetőséget. Egyelőre még nem költöztem a Tisza-parti városba, mindennap Orosházáról, pontosabban gyopárosfürdői házamból és a két kutyám mellől „járok be”.

– Miért volt szükség erre a vezérváltásra, hiszen a korábbi vezérigazgatót, Katona Antalt csak 1998 közepén nevezték ki?

– A cég 1999-ben 120 millió eredményt szeretett volna elérni, ehelyett 180 millió lett a vesztesége. Azt kell mondanom, önmagában a veszteség még nem jelent semmit, hiszen más feldolgozó is megsínylette a gazdaság termelés, bőséges paprikáorlemény miatti alacsony árakat. A gond inkább az lehetett, hogy ezzel a helyzettel párhuzamosan kellett a menedzsmentnek kihoznia a céget a felszámolásból, fejleszteni, beruházni, ám a kellő lendületre, és az átfogó stratégiára már nem futotta.

– Mi a meglátása, miért szedte össze magát ilyen nehezen a Paprika Rt.?

– A Paprika Rt. hanyagolt sorsát a szegediek nálam is jobban ismerhetik. Azzal, hogy a Pick megvette, úgy érzem, révbe ért, kevés cég-

nek van ilyen szerencséje. Viszont, mint minden felszámolás alatt álló cégnél, az összes baj, probléma – akár csak az állatorvosi lónál – megtalálható volt. Gyakorlatilag mindent újra kellett kezdeni, ami sokkal nehezebb, mint egy zöldmezős beruházás esetében. A Pick úgy gondolta, hogy a szalámi mellé egy másik hungarikumot is megszerez, amiben volt fantázia, ám a megpott imázst újra fel kell építenie. Erre sok pénzt áldozott, anyagilag stabilizálta, pénzügyileg kistaffrozta, új szárítót, paprikamalmot épített, és mostanra jutott el imáron odáig, hogy a teljes termékpálya birtokában jó minőségű paprikát állíthasson elő. Olyan minőséget, amelyet egy kisebb malom nem tud, vagyis ezáltal versenyképesebb lett, kis és nagy kiszerezésben egyaránt a legkiválóbbat tudja nyújtani. Elérte azt is, hogy a termelőket nem kell bizonytalanságban tartania, amikor felvásárolja a terményt, egy-két héten belül tud fizetni. Hogy azonban a cég teljesen szilárdan álljon a lábán, a többi tevékenységet, a konzerv- és ételízesítő gyártást is

egyesbe kell hozni. Olyan szinten, hogy a cég akár ezekből a tevékenységekből is meg tudjon élni, ha a paprikának rosszul menne. Így jó években az extra nyereséget, rossz években pedig azt lehetne elérni, hogy nem lóg ki a Pick-csoportból. Ezért a konzervgyártás fejlesztésére idén 100 millió forintot szeretnénk költeni, hogy rövid időn belül olyan termékeket fejlesszünk ki a paprika mellé, amelyekre rá lehet tenni a Pick márkanévét.

– Mekkora most az elvárások a Paprikával szemben?

– A Pick eleinte abban gondolkodott, hogy a Paprika akár egy 5 milliárdos cégé is kinőheti magát. De közben bebizonyosodott, ez irreálisnak tűnik: én úgy látom, a jelenlegi 1,5 milliárdtól most el lehet rugaszkodni és idén elérni a 2,6-2,8 milliárdot (egy milliárd árbevétel a paprikából, 1,6 a konzervból és az ételízesítőből származhat), majd két-három esztendő múlva célozhatjuk meg a 4 milliárdot. Ehhez nagyon sok időre lesz szükség. És az idő nekem a legnagyobb ellenfelem.

Fekete Klára

Hulladékudvar Mórahalmon

Színes zsákokban gyűlik a szemét

Csongrád megye elsőként, Mórahalmon bevezették az egész településre kiterjedő, szelektív hulladékgyűjtési rendszert. A háztartásokban színes műanyag zsákokba válogatják szét a szerves, a papír-, és a műanyag hulladékokat, amely a nemrégiben átadott hulladékudvar konténereibe kerül.

Csongrád megye összes településének példát mutatnak Mórahalmon, ahol – a megyében elsőként – áttértek a háztartási hulladék szelektív gyűjtésére. A januárban megkezdett átállás fokozatos, és természetesen nem egészen zökkenőmentes, hiszen a település lakói megszokták a másfél évtized óta működő szemétszállítási rendet. Korábban hatvan darab, egyenként öt köbméteres konténer

állt a mórahalmi utcákon: kiki a házához legközelebbi gyűjtőedénybe vitte az otthon összegyűjtött szemét.

A város hulladékgyűjtési rendszerének korszerűsítéséről Dobó József, a Móraép Kht. igazgatója tájékoztatta lapunkat. Az elmúlt hetekben elvitték az utcai konténereket, s „helyettük” színes szemetes zsákokat osztottak ki a hulladékszállítási díjat befizető mórahalmiaknak. (A változásról szórólapokon, valamint a település életéről tudósító „Mórahalmi Körkép” című kiadványban is tájékoztatták a helybelieket.)

Arra kérték a lakosságot, hogy otthonukban válogassák külön a szerves, a papír, valamint a műanyag hulladékokat. A konyhai és egyéb eredetű szerves hulladék sárga, a papír zöld, a műanyag fehér színű gyűjtőzsákba kerül. A kapuk elé, az út szélére kitett zsákokat a kora reggeli órákban gyűjti össze egy újonnan vásárolt, Steyr típusú kukautó, amely belső terében össze is tömöríti a sze-

metet. A szerves hulladékot tartalmazó zsákokért hétfőn, a papírért és a műanyagért csütörtökön jön a szemeteskocsi.

A zsákok tartalmát a város régi szeméttétele mellett megépített hulladékudvarban átválogatják. Az értékesíthető anyagokat a MÉH Rt. autói viszik el, a másra nem használható szemét a régi hulladéktételekre kerül. A mezőgazdasági munka melléktermékeként megmaradó szerves anyagokat komposztálják. A veszélyes hulladékot természetesen külön konténerben helyezik el.

A zsákokba nem győmőszölhető szemetet díjtalanul veszik át az új hulladékudvarban a mórahalmiaktól. A „nehezen besorozható”, kevert szemetet lomtalanítási akciók alkalmával (legközelebb március 20-21-én) gyűjtik össze.

Mórahalom társasházak körzetében „belterületi mini hulladékudvar” rendeztek be: a Szövetkezet utcai házak mögött négy különböző

színű, zárható konténer szolgál a válogatott szemét gyűjtésére.

Dobó József kiemelte: az új mórahalmi hulladékudvar már megfelel az uniós követelményeknek is: a hulladékkezelés a szemét utóválogatására, raktározására, szállítására és komposztálására is kiterjed. Ha megépül a Csongrád megyei regionális hulladékfeldolgozó, Mórahalom fölkészülten csatlakozhat szemétygyűjtés és -hasznosítás korszerű rendszeréhez.

A mórahalmi hulladékudvar pályázati pénzből, a területfejlesztési tanács támogatásával épült, mintegy 4 millió forint költséggel. Kivitelezője a Móraép Kht. volt. A telep hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken és szombaton 8-12, illetve 14-18 óráig tart nyitva (szerda és vasárnap szünnap). Az új hulladékszállítási rendről a Móraép Kht. 281-055-ös telefonszámán kaphatnak részleteket, a felvilágosítást az érdeklődők.

Nyilas Péter

Horgászok
a Tiszáért

Munkatársunktól

A Csongrád Megyei Horgászszövetség mozgalmat indít a Tisza újraélesztése, a halállomány pótlása érdekében. A szervezet kéri a segíteni tudókat, hogy támogassák a „Minden forint egy hal” nevű akciójukat. Az adományokat a 11735005-20491208-as bankszámlaszámra várják. Bővebb felvilágosítás a 62/425-620-as telefonszámon kérhető.

A genetikáról

Munkatársunktól

„Genetikai forradalom az orvostudományban – tények és félelmek” címmel tart előadást dr. Raskó István, a magyar Tudományos Akadémia Szegedi Biológiai Központja Genetikai Intézetének munkatársa február 22-én, 17 órától a Földvár u. 3. szám alatt. A program szervezője az Eötvös József Szabadelvű Társaság.

Millenniumi
Kávéház

DM-információ

Ma, kedden 18 órakor a Dugonics tér 12. szám alatti Katolikus Ház Millenniumi Kávéházában (a pincében) dr. Forgács Tamás nyelvtörténész Érdekeségek a magyar szótörténet köréből c. sorozatához kapcsolódó előadást hallgathatnak meg az érdeklődők. Az előadás címe: Hogyan lett az anyából banya? A rendezvény mindenki előtt nyitott.

Toborzó

Munkatársunktól

A Magyar Honvédség szentendrei és budapesti Katonai Szakképző Iskolája szeptemberi kezdéssel felvételt hirdet lövész, tűzér, felderítő, harcokcsizó, alegység-szolgálatvezető, járműszerelő, valamint műszerész szakára. Az iskola azokat várja, akik kedvet és elhivatottságot éreznek a katonai pályá iránt. A jelentkezés feltétele érettségi bizonyítvány, magyar állampolgárság, büntetlen előélet, valamint 17 és 23 év közti életkor. Az érdeklődők további felvilágosítást kaphatnak a Csongrád Megyei Hadkiegészítő Parancsnokság 426-263-as telefonszámán. A jelentkezés határideje március 1.

Tanári
hangverseny

Munkatársunktól

Ma, kedden délután 5 órakor hangversenyre várják az érdeklődőket a Bálint Sándor Művelődési Házban (Újszeged, Temesvári körút 42.). A Pro Musica Alapfokú Művészeti és Zeneiskola tanárai többek között Brahms, Ravel, Debussy, Chopin és Gershwin műveket adnak elő.

Zöld Fórum

Munkatársunktól

Első alkalommal rendez lakossági Zöld Fórumot a Polgármesteri Hivatal stratégiai Irodája február 22-én 18 órakor a Környezetgazdálkodási Kht. Zöld Pont Irodájában (Stefánia 6.). A találkozót témája a talaj, a termőföld, a felszín alatti és felszíni vizek védelme, valamint a belvízhelyzet. A fórum célja, hogy lehetőséget biztosítson a lakosság és a szakértők párbeszédére.